

Voorwoord

Wie in het recht is geïnteresseerd, wordt eerder vroeg dan laat geconfronteerd met een haast onoverkomelijke hoeveelheid rechtsregels. Meer nog, ook wie een rechtenopleiding volledig heeft afgerond, zal snel en zonder twijfel terecht komen in een omgeving waarin nieuwe vragen rijzen en algemeen aanvaarde uitgangspunten op losse schroeven komen te staan. Juristen moeten dan ook uitgerust zijn met een denkkader dat de tand des tijds kan trotseren, zodat de antwoorden op nieuwe vragen niet zomaar een toevallige improvisatie zijn.

Het doel van dit boek is om zo'n denkkader aan te reiken. Zoals elke 'algemene rechtsleer' beoogt dit boek een wegwijzer te zijn door de jungle van het positieve recht.¹ Dat doet het door het recht in een bredere context te plaatsen. Het is dan ook een bonte mengeling van inzichten uit de rechtsgeschiedenis, rechtsfilosofie, rechtssociologie en rechtsantropologie. Dit boek hoopt bijgevolg dienst te kunnen doen als algemene inleiding op de vermelde rechtsgebieden. Het pretendeert geenszins de behandelde onderwerpen tot in detail te bespreken. Elk thema kan meer genuanceerd en gedetailleerd worden besproken, maar helaas niet in het bestek van dit boek.

Dit boek is geschreven naar aanleiding van het gelijknamige opleidingsonderdeel in de bacheloropleiding Rechten aan de UGent, dat wordt gedoceerd in het tweede semester van het eerste jaar van het modeltraject. Dat houdt twee zaken in. Ten eerste is dit boek in eerste instantie gericht op bachelorstudenten. Het boek veronderstelt dan ook weinig voorkennis: slechts de inhoud van de opleidingsonderdelen die al aan bod zijn gekomen in het eerste semester van het eerste jaar van het modeltraject wordt geacht gekend te zijn. Ten tweede moet dit boek worden gezien in het licht van de andere 'contextualiserende' opleidingsonderdelen in de vermelde opleiding, zoals 'Ethische en rechtsfilosofische stromingen', 'Belgische en Europese privaatrechtsgeschiedenis' en 'Recht & samenleving'. Vooral met het opleidingsonderdeel 'Rechtsvinding' is dit boek

1. Zie K.F. RÖHL en H.C. RÖHL, *Allgemeine Rechtslehre. Ein Lehrbuch*, Keulen, Carl Heymanns, 2008, 1. Zie uitgebreider over de doelstellingen van de 'algemene rechtsleer' *ibid.*, 1 e.v.

nauw verbonden. Inhoudelijk maken de algemene rechtsleer en de rechtsvinding beide deel uit van de rechtstheorie. Gelet op de opdeling van de rechtstheorie in een luik 'algemene rechtsleer' en een luik 'rechtsvinding' in de vermelde opleiding, gaat dit boek enkel in op de vragen die op zich losstaan van de rechtsvinding. In dit boek staat de ontologische vraag 'wat is recht?' centraal. Bijbehorende vragen – zoals 'waarom geldt recht?' – komen eveneens aan bod. Wat echter niet aan bod komt, is de vraag 'hoe kan ik de inhoud van het recht kennen?'. Die epistemologische vraag vormt immers samen met de vraag 'hoe wordt recht correct toegepast?' de kern van de rechtsvinding.

Bij het schrijven van dit boek heb ik dankbaar gebruik gemaakt van de suggesties die de anonieme peerreviewers hebben gedaan. Hun waardevolle kritische bedenkingen heb ik met open armen ontvangen: ze hebben stuk voor stuk een positieve invloed gehad op de kwaliteit van de tekst. Uiteraard zijn alle onvolkomenheden die het boek bevat enkel aan mij toe te schrijven.

Frederik Peeraer